
Досвід злочинний

1. У шир. розумінні – сукупність негат. звичок і норм поведінки, що ґрунтуються на антисусп. моралі, на основі яких у окремих осіб формуються проф. навички для вчинення злочинів. 2. У вузьк. розумінні – сукупність знань про шляхи досягнення способів приховування слідів злочину та створення перешкод для їх викриття.

© О. Джужа, 2017

Дослідження кримінологічне

Цілеспрямований процес отримання нових знань про злоч-ть, її причини та умови, особу злочинця, заходи протидії злоч-ті.

Завдання кримін. дослідження – отримання відпов. матеріалів, що базуються на з'ясуванні глибинних, системоутворюючих зв'язків між сусп. відносинами.

Методологія кримін. дослідження, як і будь-якого іншого, залежить від предмета і об'єкта дослідження, а також, від тих завдань, що стоять перед дослідником. Предмет кримін. дослідження – це закономірності поведінки злочинця, їх детермінації, причинності, схильності до різних впливів, а об'єкт – це безпосередньо сама злоч-ть у різних своїх проявах.

Цей процес передбачає здійснення пізнавальних операцій у визначеній послідовності, слідування певній схемі, яка включає окремі взаємопов'язані етапи дослідження. Їхнє змістовне наповнення може уточнюватись залежно від цілей конкретного кримін. дослідження, які визначають постановку його окремих завдань. Водночас, дотримання цієї схеми забезпечує отримання достовірного й змістовного матеріалу, дозволяє робити об'єктивні висновки, пропонувати обґрунтовані наук. рекомендації. Виділяють чотири етапи кримін. дослідження:

1. Початковий етап. Здійснюється визначення об'єкта дослідження, обирається предмет дослідження, у відповідності із цим формулюється певна проблема та здійснюється ознайомлення з літературою та іншими джерелами інформації за темою, що вивчається, із результатами попередніх досліджень (за наявності).

2. Підготовчий етап. Висувається наук. гіпотеза, окреслюються напрямки дослідження та формулюються дослідницькі завдання. На цьому етапі складається план (програма) дослідження, в якому визначаються мета й завдання дослідження, склад його учасників, розробляється понятійний апарат, вказуються джерела інформації з проблеми, визначаються терміни проведення дослідження і його окремих частин, описується процедура, методика збирання й аналізу інформації, прогнозуються форми впровадження отриманих результатів.

3. Робочий етап. Розробляється дослідницький інструментарій (складаються анкети, тести, опитувальні листи, формулюються завдання експертам, готуються комп'ютерні засоби, оргтехніка тощо). Формуються групи респондентів, експертів, виконавців, аналітиків, проводиться їхній інструктаж та (в разі необхідності) розробляються методичні документи для полегшення збирання первинної інформації (н., поради спостерігачеві). Здійснюється пробне (пілотне) дослідження із метою пошуку помилок при

складанні питань та завдань, а також визначення питань, які потрібно додатково включити до анкет тощо); уточнюються методики збору інформації (тестування, анкетування, вивчення матеріалів крим. проваджень тощо). Виконується збір первинної кримін. інформації.

4. Заключний етап. Здійснюється упорядкування зібраної інформації, її обробка, аналіз, узагальнення, вивчаються й вимірюються зв'язки між явищами. Формулюються висновки та рекомендації, складаються звіти щодо проведеного кримін. дослідження. Визначаються засоби впровадження результатів дослідження у практ. д-ть.

Кримін. дослідження класифікують за кількома підставами.

За метою (за цвілевою спрямованістю) кримін. дослідження поділяються на: теоретичні – спрямовані на розвиток кримін. теорії; прикладні – спрямовані на вдосконалення практики запобігання злоч-ті взагалі (окремим її видам).

За системою вибору одиниць сукупності розрізняють: суцільні – охоплюють вивчення всіх одиниць генеральної сукупності (н., всі злочини, вчинені на території обслуговування); монографічні – спрямовані на поглиблене вивчення одного виду злоч-ті чи явища, що пов'язане зі злоч-тю; вибіркові – вивчають певну частину генеральної сукупності (використовується для економії сил і засобів, вибірка робиться за допомогою спеціальних методів).

За методами (пізнавальним інструментарієм) виділяють: монодисциплінарні – проблема, що досліджується, належить до предмета кримінології та вивчається за допомогою суто кримін. засобів і методів; комплексні – використовують засоби й методи інших наук (н., психології, педагогіки тощо).

За принципом охоплення об'єктів вивчення кримін. дослідження поділяють на: територіальні – злоч-ть вивчається на визначеній території (район, місто, обл., д-ва загалом); галузеві – злоч-ть вивчається у визначених галузях народного господарства чи визначеного міністерства, відомства (торгівля, побутове обслуговування, будівництво тощо).

За масштабами кримін. дослідження поділяють на: республіканські; регіональні (екон. райони); місцеві (місто, мікрорайон, сільська рада, адмін. ділянка); об'єктові (підпр-во, установа тощо).

За видами злоч-ті кримін. дослідження вивчають: первинну, рецидивну, міську, сільську, вуличну, побутову злоч-ть, злоч-ть неповнолітніх, молоді, чоловічу, жіночу, групову, орг. та проф. злоч-ть тощо.

© М. Фіалка, 2017

ДРІЛЬ ДМИТРО АНДРІЙОВИЧ

1846–1910 рр. Народився у стародавній укр. родині. Після закінчення юр. і мед. ф-тів Московського ун-ту, підготував магістерську дис. «Малолітні злочинці». Після її захисту у 1881 р. одержав ступінь магістра у Харків. ун-ті.

Перебуваючи на службі у міністерстві юстиції на посаді чиновника особливих доручень V класу був неодноразово відряджений на різні міжнар. конгреси з питань крим. політики і гром. піклування, а також здійснив поїздки в Нову Каледонію, на Сахалін і в Сибір з метою ознайомлення